

IN PACE IN IPSUM

DORMIAM ET REQUIESCAM

ORIENTUR JUSTITIA

ET ABUNDANTIA PACIS.

PASSER INVENIT SIBI DOMUM

ETTURTUR NIDUM ALTARIA.

ELECTORUM CONSERVASTI

XIV. ÉVF. 1913. 12. SZÁM.

ÖRÖKIMÁDÁS

HAVI FOLYÓIRAT

A LEGMÉLT. OLTÁRISZENTSÉG IMÁDÁSA S SZEGÉNY TEMPLOMOK FELSZERELÉSÉNEK ELŐSEGÍTÉSÉRE HIVATALOS KÖZLÖNYŰL

KIADJA

AZ ORSZÁGOS OLTÁREGYESÜLET

Szerkesztőség-kiadóhivatal Bpest, Üllői-út 77.

Ára egy évre 3 korona.

Megjelenik minden hó elsején.

Stephaneum nyomda r. t.

QUI FRUMENTUM ECCE AGNUS DEI

ELECTORUM CONSERVASTI CUJUS NON SUM DIGNUS.

VIRGO IPSUM, QUEM GENU

IT DEUM ADORAVIT.

SACRIFICIUM DEO

SPIRITUS CONTRIBULATUS

PLORABUNT SACERDOTES.

PARCE POPOLO TUO.

FMS

Központi oltáregyesületi érem.

Hivatalos oltáregyesületi érem. Kapható: Oltáregyesületi iroda. Budapest IX., Üllői-ut 77. Egy darab ára ezüst kivitelben: 2.60 korona. Aluminium kivitelben: 90 fillér.

Női kézimunkákhoz szükséges hímzőanyagok nagy választékban legolcsóbb árban kaphatók. — Képes árjegyzék bérmentve. — Intézeti és iskolai szállítók.

BERGER ÉS FEISZINGER
Budapest, IV., Korona-utca 4. szám. ☒

ÖRÖRMÁDÁS

az Országos Oltáregyesület havonként megjelenő hivatalos közlönye.

TARTALOM: *Dr. Tiefenthaler József*: Visszapillantás a XII. Kath. nagygyűlésre. — *Tomor Árkád*: Karácsony estén. — *Dr. T. J.*: Az Advent hajnalpírja. — Oltáregyleti igazgatók országos értekezlete. — *Dr. Mahay Lajos*: Az oltáriszentség szolgálatában. — *Tyukoss Ev. János*: Az oltáregyesület befolyása az egyesek és községek hitéletére. — *Timár Kálmán*: Történelmi tár. Éjféli mise Kalocsán 200 év előtt. — A Kolozsvári Krisztus-Teste Társulat. — *Jézusom örömm.* Rovatvezető: *Dr. Szyllaba Emil*. Örökadvent és karácsony. — Mit hoz a kis Jézuska? — Eucharisztikus szövetségek. — Feslő bimbók. — Az otromba kőszobor. — Az aranycipke. — Irodalom. — Röptében a nagy világ körül. — Egyesületi élet. — Kimutatások.

Visszapillantás a XII. katolikus nagygyűlésre.

FÉNYES ünnepi keretek közt folyt le a tizenkettedik katolikus nagygyűlés. Itt volt az ország színe-java. Főpapok, főnemesek, nép; egyházunk szent ügyeinek előharcosai, apostolai, lelkes követői óriási számban voltak képviselve. Lelkesedés és, mondhatjuk, nemes önérzet szállta meg a szíveket, mert a nagygyűlés napjaiban láthattuk, hogy katolikus mozgalmaink izmosodnak, fejlődnek, dolgoznak. Szinte meglepődötten szemléltük a sok egyesületet és intézményt, melyek a XX. század katolicizmusának levélhajtásai, hogy általuk szedjen életet, általuk nyerjen virulást a miszentegegyházunk. Hiszen a három nap elég sem volt a sok lelkes mozgalom gyűlései számára s bizony egyszerre párhuzamosan két-három viruló intézmény is tartotta értekezleteit, díszgyűléseit. Hogy fogalmunk legyen arról a pezsgő életről, arról a sok szervről, mely hitéletünk felvirágoztatásán, nagy egyházi érdekeink megoldásán fáradozik, vessünk csak egynéhány futó pillanatot azokra az egyesületekre, melyek a nagygyűlés keretében tartottak tanácskozásokat.

Dr. Csernoch János hercegprímás imája és dr. Giesswein Sándor prelátus beszéde nyitotta meg nov. 8-án este a nagygyűlést a Bazilikában. Aztán megindult az emberáradat, az autók sorozata, a kocsik sokasága a pesti és a budai vigadó, a Horánszky-utcai kongregációi Otthon, a Molnár-utcai Kath. Kőr, Szeminárium, Oltáregyesület, Szent-István-Társulat, templomok felé, ahol mindenütt ezek lelkesedése, Krisztus-szeretete és egyházhűsége dolgozott szent hitünk nagy ügyein. November 9-ikét főképen a Mária-kongregáció nagygyűlése foglalta le. Olyan óriási

méretet öltött, hogy szinte képtelen volt a nagygyűlés keretébe beilleszkedni. A kongregációk minden fajtája: urak, főiskolai hallgatók, deákok, inasok, leányok, nők, alkalmazottak kongregációi gyűléseztek külön-külön ugyan, de ugyanazon cél megvalósításáért, ugyanazon eszméktől lelkesítve. A *főiskolai Szent-Imre-kör* megmutatta, hogy negyedszázados múltjának megfelelő önérzettel dolgozik a katolikus főiskolai ifjúság erkölcsi és vallási nemesítésén. A *Katolikus Népszövetség* impozáns díszgyűlése pedig a katolikus nagy társadalom legnagyobbszerű szervezetének méreteit, hivatását, hihetetlen térfoglalását és hit és hon mentő küldetését mutatta be. Ünnepi közgyűlést tartott a *katolikus Háziasszonyok Országos Egyesülete* a hercegprímás égíse alatt, továbbá a *Kath. Középiskolai Tanáregyesület, a magyar ker. munkásnők és ker. szociálisták*. November 10-én, hétfőn behatóan folyt tovább a komoly munka. A *Szent-Alajos-Társulat* agilis hölgyei lelkes szavakban ecsetelték sikerüket. Kohl Medárd püspököt választották meg ismét elnöknek.

A *katolikus legényegyletek* országos szövetségi értekezletet tartottak Rottenbiller-utcai házukban, hogy munkálkodásuknak újabb erőt és lökést adjanak. A *szent Ferenc Harmadrendje* meglepő haladást mutatott. Szelleme mindinkább több megértő lélekre talál s tagadhatatlan, hogy a Harmadrend ma már ismét fontos tényezője vallásos ébredésünknek.

Az *iskolatestvéreket képző Egyesület* gr. Zichy Aladár elnökletével tartotta X. közgyűlését. Rendkívül látogatott volt a *Sajtó-egyesület* *Hölgybizottságának* közgyűlése. Gr. Majláth Györgyné elnök nő üdvözölte az elnöklő püspököt dr. Glattfelder Gyulát. Kívüle Novák Mártonné, Martinovics S. J., dr. Krüger Aladár beszéltek. Ha katolikus sajtónk várhat és nyerhet jobb jövőt, akkor ez Isten segítségén kívül a fáradhatatlan és áldozatos hölgybizottság érdeme. Figyelemre méltó érdeklődés mellett folyt le az *abstinensek, antialkoholisták* közgyűlése. Népmentő munkájuk széles rétegben nyert már megbecsülést. Fényes közgyűlést tartottak a nyomorgó társadalom jótékony angyalai: a *patronesszek*. Mindezek a délelőtt folyamán történtek. Délután a *hitványok és hitoktatók* tartottak értekezletet. Ugyanakkor volt az egyetemi templomban az *Eucharisztia-Társulat* gyűlése a hercegprímás elnöklete alatt. Csernoch János atyai közvetlenséggel hívta papjait a tabernakulum elé, Wolkenberg az Eucharisztia Társulatról beszélt, míg Révay Tibor dr. óriási készültséggel fejtegette az Oltáregyletek fontosságát. Vázolta történetüket, a ma feladatának mondja az országos központtal való egyesülést.

November 11-én kedden az események homlokterében állt a *nép-párt országos konferenciája*, mely a régi országház termeiben folyt le. Méretei, lelkes hangulata, a szónokok szavainak hatása azt a biztosítékot szerezte a pártnak, hogy szervezése, tevékenysége egyházunk és hazánk

érdekében új lendületet fog nyerni. Örömet kelthet minden katolikus szívében a *katholikus tanítók* méltóságteljes díszgyűlése. Háromszáz katolikus tanító vett részt rajta, hogy egyrészt tanuságot tegyenek hit-hűségükről, másrészt fellelkessedve Glattfelder püspök és Giesswein szavain és egymás látásán folytassák kimondhatatlan fontos kulturmunkájukat: a valláserkölcsi nevelést és tanítást. Előkelő nivójú volt az *Oltár-egyesületi igazgatók országos értekezlete*, melyen gr. Mikes János püspök elnökölt. Olyannyira fontosak és nagyjelentőségűek voltak az előadásai, hogy az oltárjegyek történetében mély nyomokat hagyó értekezletet lapunk más helyén részletesen ismertetjük. A *Patronage-Egyesület* díszgyűlését maga a hercegprímás vezette, hogy bizonyágot tegyen ezen modern intézmény fontosságáról. A *pesti Szent-Imre kollegium* felavatása a főiskolai ifjúság vallásos és munkát megszerető nevelésében határkövet jelent.

Ime egy kis áttekintés madártávlatból. Csupa élet, csupa mozgalom, csupa elevenség. Olyan munkát végez a mi szent hitünk és katolikus társadalmunk, amilyenről a sokféle felekezet, szekta együttvéve sem álmodhatik. A katolikus egyházban és társadalmában Krisztus ereje, Krisztus szelleme, Krisztus kegyelme működik. A XII. katolikus nagygyűlés imént vázolt nagy munkáját aztán szinte egybeforrasztó erővel fogta át az a *három ünnepi díszülés*, amelyeken egyházunk egyházi és világi nagyjai, mint valami próféták öntötték ki egyházunk szívét, lelkét. Dr. Csernoch János hercegprímás tettekre oktató szavai, Hornig báró bíboros riadója, Apponyi Albert gróf hitvallása, Glattfelder Gyula püspök az egyház szabadságáról mondott nagyszabású beszéde, Prohászka Ottokár lángelméjének megigéző diadala s a többi nagy szónok beszédei évtizedekre kiható munka számára pattantották ki a szivekből az energiát, az akaratot, a munkakedvet.

S a XII. katolikus nagygyűlésnek minden momentumát, minden törekvését bearanyozta, beragyogta a siker reményével, a győzelem pálmájának olajával felruházta a krisztusi kegyelem, mely a *legméltóságosabb Oltáriszentségből* áradt ki. Az Oltáriszentség adta a tanácskozásoknak a vallásos jelleget, a benne lakó Úr Jézus sugallta a gondolatokat, az eszméket, melyek hitünk problémáit megoldásra segíthetik. Hisz a nagygyűlést megnyitó hercegprímás az Oltáriszentség előtt esedett áldásért a Bazilikában. Másnap, vasárnap reggel ezrével járultak a buzgó lelkek a szentáldozáshoz, a férfiak az egyetemi templomban, a nők a Bazilikában, a gyermekek pedig a kongregációi Otthonban. Akit reggel áhítattal és csendben fogadtunk keblünkbe, azt délután diadallal vittük körül a körmenetben. Oltáriszentségről tanácskozott a papság az egyetemi templomban és az oltárjegyesületben, az oltárjegyesület mély titkait szemlélte a hívőereg az Örökimádás-templom imaórája alatt. *Dr. Tiefenthaler József.*

KARÁCSONYESTÉN.

Sötét, puha szárnyon
 Beszállott az este,
 Beragyogja fényvel
 A csillagok ezre;
 Csillag tiszta fénye
 Elvész ma az éjbe.
 Ma az Urat várom!
 Beszállott az este
 Sötét, puha szárnyon...

Az üdítő álom
 Elsuhan mellettem,
 Pedig hány ezerszer
 Keresve kerestem!
 De ma félek tőle,
 Jaj, ha reám jőne!
 Ma az Urat várom!
 S elsuhan mellettem
 Az üdítő álom...

Itt is, ott is lányom,
 Amerre csak nézek,
 Jártak-keltek nálam
 Hivatlan vendégek;
 Hogy bántanak máma!
 Ó, csak meg ne lássa!
 Ma az Urat várom,
 S amerre csak nézek,
 Itt is, ott is lányom...

Sok-sok gyarlóságom
 Befödöm ma éjjel
 A virrasztó bánat
 Lila köntösével;
 Lázban, meggyötörtén
 Hullatom a könnyem
 Ma az Urat várom!
 Befödöm ma éjjel
 Sok-sok gyarlóságom...

Van egy-két virágom,
 Lépte alá szórom.
 Ruhája szegélyét.
 Ha megérte csókom;
 Legyen virágillat,
 Mely a lelkemig hat.
 Ma az Urat várom!
 S lépte alá szórom
 Egy-két szál virágom...

Selymes, puha szárnyon
 Éjbe tűnt az alkony,
 Fáradt fejem lassan
 Az asztalra hajtom;
 Szélsuhogás támad,
 Most a felhőn áthat,
 Ott száll át a tájon!
 Felém jön! Erre tart!
 Két karom kitárom...

Jézus születése.

Az advent hajnalpirja.

ADVENT eljövetele jelent. Az Úrnak, a Messiásnak, a mi Megváltónknak eljövetele. Reá várt évezredek története. Utána sóhajtott a választott nép szive-lelke. Az ó-szövetségi ember csak annyit tudott Istenről, hogy létezik és hatalmas mindenek felett. De nem ismerte Őt. Nem tudta, hogy szereti, szereti végtelenül az embert s azt sem tudta, melyik út vezet hozzá. Pedig mindenáron akarta őt megismerni s hozzájutni. Lelke nyugtalanul kereste hol a természet erőiben, hol pedig az ég csillagaiban. Sokan valami állatban vagy faragott tárgyban sejtették és benne imádták. Az ószövetségi zsidóságnak megismertette magát az Úr. Megjelent az égő csipkebokorban, ahol ezt mondta magáról: Én vagyok, aki vagyok — maga az öröklét. Ott lebegett felhő alakjában a frigszekevény felett, beszélt a néphez a próféták ajka által. Mindez azonban csak a Messiásvárásnak és Messiásfogadásnak előkészítése volt. A lelkek a bűn átká alatt nyögtek, mely Ádám óta nehezedett rájuk. Istennek csak a szigorúságát és igazságosságát ismerték, de a szeretetét és végtelen irgalmát nélkülözték. A mennyország kapuja zárva volt. Azért sóhajtoztak szünet nélkül szabadító után; azért nyögött fel az emberiség Üdvözítő szamaritán után, aki a lélekről lemossa a bűn átkát, erőt ad a küzdelemre Isten kegyelmének megnyerésére, megszerzi küzdelmeinknek méltó bérét, a mennyei boldogságot. Ezt a szomorú, bánatos, fájdalmasan küzdelmes korszakot, ezt a Megváltóvárás és esengést ünnepeljük meg advent négy hetében. Szorgalmasan járunk templomba, roraté-misékre s imáinkat is megkettőztetjük. Abbeli örömmünkben, hogy mi már boldogan bírjuk az Üdvözítőt, megtisztítjuk lelkünket és egyesülünk az Úr Jézussal a szentáldozásban. Amikor pedig lelki szemünk előtt megelevenedik az ószövetség keserősége, mert nem volt Krisztus, akkor megszáll a boldogságos öröm, hogy nekünk már van Krisztusunk. Amikor fülünkbe cseng az egyház dalaiban az ószövetség vágyakozása a kis Jézus eljövele után, akkor buzgóságunkat megkettőztetjük, nehogy itt hagyjon bennünket.

Ilyen a mi adventünk.

Valami azonban mintha megzavarná ezt az adventi hangulatot. Ott a december 8-ika, a *szeplőtelen fogantatás* ünnepe. A kongregációk tagfelvételt szoktak tartatni e napon s mindenfelé ünnep a javából ez a nap. Eleven, örvendetes ünnep, amely mintha ellenkezne az advent lilás hangulatával. De ez csak első tekintetre látszik úgy, mert valójában épen adventbe való; valójában a szeplőtelen fogantatás az Úrjövét négy hetének eszméiből, gondolataiból nő ki.

A szeplőtelen fogantatás ünnepe advent hajnalpírja. Amint a nap közeledtének előjele a hajnalpír, akként a Megváltó elközelgésének, a várva-várt Úrjövet megvalósulásának előjele a szeplőtelen fogantatás. Ki tudja, hány ezer éve hangzott a bűnbe esett első emberpár felett a vigasztaló ígért. Ellenkezést vetek közötted (sátán) és az asszony között, a te ivadékod és az asszony ivadéka között, Ő megtiporja fejedet és te sarka után leselkedel.

Az ígért asszony a boldogságos szűz Mária. Letiporja a sátán fejét, hatalmát, melynek egy pillanatig sem volt alávetve, bűn nélküli, még az eredeti bűn szennye sem érintett hozzá, vagyis szeplőtlenül fogantatott. A szeplőtelen fogantatás ünnepe tehát előjele annak, hogy elérkezett az idők telje, mert megjött az a tiszta, szeplőtelen Szűz, aki az Isten-anyaságra találtatott méltóvá.

Dr. T. J.

Oltáregyleti igazgatók országos értekezlete.

AXII. KATHOLIKUS nagygyűlés napjait használta fel a budapesti központi oltáregyesület arra, hogy Üllői-uti palotájában egybegyűjtse az oltáregyesületi igazgatókat tanácskozásra. Az értekezlet november 11-én 10 órakor kezdődött az oltáregyesület nagytermében, melyben ez alkalom számára a vezetőség minta-kiállítás rendezett egyházi ruhákból és szerekből. Az elnöki tisztet *gróf Mikos János* töltötte be nagy hozzáértéssel és szeretetreméltó ügybuzgósággal. Egyházmegyéje védőszentjének, szent Mártonnak nevével nyitotta meg az értekezletet.

Első előadó *Tyukoss Ev. János* esperes-plébános volt, aki az oltáregyesületek befolyása a községek hitéletére címen értekezett. Mesteri vonásokban tárta a hallgatóság elé, hogy miképpen képes az oltáregyesület a hitéletet megindítani, a hiveket finom érzésű, áldozatos lelkűekké nevelni, imádkozni és elmélkedni megtanítani. Oltáregyesületi hivek szemében a templom nem idegen, nem a patronusé, hanem az ő féltett kincsük. Azért gondozzák, törődnek vele. Nem hivatkoznak mindenben a patronusra. Egyik az öröklámpát szeretné újjal, szebbel kicserélni, a másiknak gyertyatartókra vagy miseruhákra van gondja. Az előadó saját plébánia-templomában az oltáregyesületi hivek mindent megújítottak úgyszólván semmiből, illetőleg egyedül áldozatos buzgóságukból. Amit maguk nem tudtak beszerezni, azt a kis beküldött tagdíj fejében megadta a budapesti központi oltáregyesület. Példájukkal olyanokat is áldozatkészségre serkentenek az Isten háza iránt, kik nem is tagjai az egyesületnek.

A tanulságos előadás után *dr. Makay Lajos* hittanár az oltáregyesület szerepét a templomok szolgálatában világította meg. Az oltáregye-

sületi munka nemesítő lelki hatását magasztalja. Egyszerű lelkeket ép úgy hoz közel a lelki tökéletesedéshez, amint fenkölt egyéniségeket vagy eucharisztikus művészeket nevel. Hangsúlyozza a férfivilágnak nagyobb foglalkoztatását az oltáregyesületi tevékenységben. Számára az irodalmi munkásság, adoratio, keresztény szellemű ipari munkakészítése a megfelelő működési tér. Lelkes hangon szólítja fel a jelenlevő nagyszámú papságot, hogy karoljuk fel az eucharisztikus irodalmat. Sok praktikus eszméi közt a jelen-legfontosabb problémájának az országos központtal való egyesülést tartja.

A mindvégig előkelő, sziporkázó előadáshoz az elnöklő *Mikes* gróf püspök úr fűzött néhány praktikus megjegyzést. Jelesen felhívta a figyelmet, hogy ne engedjük a hívek adakozási kedvét örökösen zászlók beszerzésére fordítani. *Dr. Tiefenthaler József* szerkesztő az elhangzott előadással kapcsolatban a következő három dolgot hangsúlyozza: adjunk a férfivilágnak több munkateret az oltáregyesület életében, segítsük elő az eucharisztikus könyvtár megvalósítását és nyomozzuk ki városunkban vagy községeinkben az eucharisztikus történeti nyomokat és ezeket közöljük le az «Örökimádás»-ban.

Rendkívül sikerült volt *dr. Hoós József* veszprémi olt. igazgató előadása. A veszpréme gyházmegyei oltáregyesületek és központ viszonyát fejtegette a központi budapesti oltáregyesülethez. Saját bevallása szerint tételét nagy örömmel fejtegeti a főtisztelendő papság előtt, mert így legalább alkalma nyílik végtelen háláját a bőkezű budapesti központ iránt kifejezni. A veszprémi oltáregyesület a kezdet küzdelmeiben épúgy, mint a jelen virágzásában mindig élvezte a budapesti központ támogatását. Sőt minden siker és tevékenység a budapesti központ érdeme. Azért a veszprémi oltáregyesület ma is a legszorosabb nexusban, viszonyban van a budapesti központtal, amiből kára semmi sincs, hanem — s ezt ő a tapasztalat bizonyosságával mondja — megfizethetetlen sok haszna. Ők a Veszprém városi tagdíjakat, az önkéntes adományokat s a törzsvagyron kamatait otthon használják fel, saját maguk dolgozzák fel. A mi magyar vidéki városaink kis számú katolikus életű úri hölgyeinek ez untig elég feldolgozási anyagot képes szolgáltatni. A vidéki tagdíjakat — a múlt évben 800 korona — beküldik a budapesti központnak, melytől 3000 korona értékű kész munkát kaptak. Ha ehhez hozzá veszi még, hogy a budapesti központtól kaptak mindenkor finom és olcsó nyers anyagot, innen kapja a szellemi impulzust, akkor bátran kimondhatja, hogy minden oltáregyesületnek és egyházmegyének feltétlenül haszna és előnye a budapesti központtal való szoros viszony — a veszprémi mintájára.

Utolsónak maradt a budapesti központi oltáregyesületi igazgató,

Kanter Károly prelátus nagyszabású előadása. Örömmel kell kijelenteni, hogy a budapesti olt. központ és az egyházmegyei központok valamint a fiókegyesületek egymáshoz való viszonya és megalakításának módosítai a közel jövőben nyomtatásban fognak megjelenni. Azért csak néhány szempontot kíván jelenleg tisztázni. Siet kijelenteni, hogy a budapesti központ törekvései az oltáregyesületek központosítása kérdésében teljesen összhangban állanak a brüsszeli oltáregyesületek példájával, de emellett a történeti fejlődés követelményei is.

Miután az elnevezések terén nagy a sokféleség és ingadozás, azért a következő elnevezésekben állapotunk meg. A római központ címe: *Törzstársulat*. Mivel csak ez adhat diplomát és így hozzá társul, vele szerves összefüggésbe kerül minden oltáregyesület, azért a társulat név csakis a római központot illeti meg. Főoltáregyesület nevet visel mindazon oltáregyesület, melynek diplomája van és működése bizonyos területre terjed ki. A főoltáregyesületnek három csoportja lehetséges. Legfőbb köztük az országos központi főoltáregyesület, milyen a budapesti, amelynek Rómából van meg a joga az egész országban oltáregyleteket alapítani és bekebelezni.

Van azután egyházmegyei főoltáregyesület, amely — összefüggésben az országos főegyesülettel — központja az egyházmegyei oltáregyesületeknek. Az egyházmegyei főoltáregyesület rendszerint az egyházmegye székvárosában van, de nem szükségképpen. Például az esztergomi főegyházmegyében az egyházmegyei főoltáregyesület a budapesti oltáregyesület, amely egyúttal országos főegyesület is. Harmadik csoportja e főegyesületnek az olyan oltáregyesület, amely se nem országos, se nem egyházmegyei központ, de meg van a diplomája Rómából és a működésre bizonyos területe (pl. a soproni, pozsonyi).

Ideális dolog, ha a főoltáregyesület igazgatója meglátogatja időnkint az oltáregyleteket. Mindenesetre igyekszik az új oltáregylet megalakításánál ott lenni.

Kívánatos dolog, hogy az egyházmegyei központi főoltáregyesület igazgatója értekezleteket rendezzen legalább évenként — az eucharisztia-Társulattal karöltve. *Fiókoltáregyesület* az, amely valamely főegyesületben van bekebelezve és sem diplomája, sem önálló törzskönyve nincsen. A fiókegyesület az országos vagy egyházmegyei igazgató közreműködésével alakítandó meg s természetesen csak úgy részesül búcsukegyelmekben, ha diplomás egyesületbe van bekebelezve. Igazgatójának címe: helyi igazgató, aki rendszerint a plébános, de lehet más pap is, ha a püspök erre kinevezi.

Kitér ezután az előadó prelátus úr az értekezőlet folyamán hangoztatott óhajra, hogy a férfivilág jobban vonassék be az oltáregyesületbe.

Falun ez úgyis megvan. Városban tényleg sok nehézség van. Budapesten azért nincsen panaszra ok, mert a férfivilág ha nincsen is az oltár-egyesületi tevékenységbe bevonva, még sem elhagyott lelkileg, mert a Jézus-társaság és Lazaristák működése eléri náluk ugyanazt az eredményt, melyet az oltár-egyesület céloz.

Az egyházmegyei oltár-egyesületek és az országos központi budapesti főegyesület közti viszonyról dr. Hoós előadásában bemutatott módozatot ajánlja és propagálja. A szövetségi viszony laza, de mégis teremt valami kapcsolatot az oltár-egyesületek közt. A szövetségi viszony minimális feltételei volnának: évenként közös értekezlet — úgy mint Belgiumban — hogy az Örökimádás legyen hivatalos közlönye minden oltár-egyesületnek és hogy a szövetségben levő oltár-egyesületek jelentéseiket beküldjék a központnak.

Emelkedett szavakban sürgeti az összes magyar oltár-egyesületek egyesülését a központtal, mely 1,300.000 korona költséggel óriási székházat alkotott. Ez a fáradhatatlan elnökkasszony öccsellenciájának, *Pallavicini Edéné* örgróinénak műve. Ez országosnak épült, van Örökimádás-temploma és vannak az egész ország számára dolgozó apácái.

Gróf Mikes János elnök megköszöni a prelatus hatalmas előadását és a jövő év programjának jelenti ki: a központosítást mindenáron létrehozni. A püspöki kar is már tárgyalta a dolgot és szükségesnek látja, hogy a budapesti igazgató, illetőleg a szervező-bizottság külön-külön tárgyaljon minden püspökkel.

Az Oltáriszentség szolgálatában.

IMA, MUNKA és áldozat a hármás cél, mit az oltár-egyesület kitűzött magának. Szándékosan tettük középre a munkát, mert főleg ezzel szolgáljuk a másikat, az imát és az áldozatot. Ora et labora, imádkozzál és dolgozzál, mondja az ősi közmondás s miként a labora szó: dolgozzál, magába foglalja az ora szót: imádkozzál, épúgy az Oltáriszentség szolgálatában végzett munka magában foglalja az Oltáriszentség imáadását. Akiért dolgozunk, arra okvetlenül gondolunk is, a munka hevében megszeretjük, megismerjük, izzadva érette, hasonlók leszünk hozzá. Alkotó erőnk a munka pillanataiban a Teremtőhöz tesz minket hasonlóvá, ki maga előtt látja tükörképét, az Igét: a munkában izzadó ember így látja maga előtt a vérrel verejtékező arcát és kívánva kívánja Őt a lelkes munka tüzeiben, a Szentlélek ihletésében. Midőn fáradunk Jézusért, vágyunk az égi eledel után; munka nélkül nem is ízlik nekünk, nincs étvágyunk. Aki nem dolgozik, ne is egyék, mondja szent Pál apostol.

Érdemtelenül áldozik az, aki az Oltáriszentségért végzett munkában nem tette magát méltóvá az Oltáriszentség vételére. Járulhat az Úr asztalához, de ez csak erőlködés, nem igazi étvágyból származik s a lelki táplálék csak megterheli őt, de hasznára nem válik. Aki jogot formál az eucharisztikus kenyérre, végezzen eucharisztikus munkát. Aki helyet akar foglalni az eucharisztikus társadalomban, szerezze meg becsülettel és fáradtságos munkában, vére verejtékével lelkének kenyerét. A középkor munkáscéheiben csak az foglalhatott helyet, aki egy mesterművel kivívta magának a megtiszteltetést. Mesterművet kell alkotnia mindenkinek, aki az isteni Mester lakomáján részt akar venni. A középkor tudta foglalkoztatni az embereket; mindenkinek kijutott az Oltáriszentség szolgáltatából; férfiak, nők, gyermekek csákánnyal, kalapáccsal a templomok elé mentek, téglát hordtak, köveket emeltek s a nép maga építette a hatalmas felhőkarcolókat, a csodálatos gót dómokat fogadalomból, bűnbánatból, munkaszeretetből, ajándékból. S volt is keletje a kenyérnek, az ízletes lelki kenyérnek. A szentségi munka után mindenki kívánta azt. Az Oltáriszentség társadalmában nem is volt oly tátongó úr, mint manapság, ahol a felsőbb tízezer mellett a milliók éheznek lelkök kenyerét s nincs lelkiélet, mert nincs lelki munka. Mit álltok itt hivalkodva? kérdenők az evangéliumi gazdával. Senki nem fogadott fel minket, ez a feleletük. Tehát akarnátok dolgozni? Hogyne akarnánk, munka nélkül vagyunk, adjatok munkát, ez gyógyít meg minket. Nem leszünk betegek, megjő az étvágy s áldani fogjuk mindennapi lelki kenyerünket.

Gyógyítsátok meg a betegeket, adjatok munkát nekik, egészséget-adó, étvágytadó munkát s meg lesz oldva a lelki kenyérgkérdés.

Szolgálni kell az Oltáriszentséget, akkor tudjuk imádni őt, akkor tudunk érte áldozatot hozni, akkor leszünk hozzá hasonlók s akkor tudunk vele szívvel-lélekkel egyesülni. Szolgálja ki-ki mestersége, művészete szerint. A művész egyházi műremekeivel, az iparos egyházi ipartárgyaival, a kertész virágos oltárdísszel, a leány kézimunkájával, a diák egyházi slőjd munkájával, a szaktudós eucharisztikus kutatásaival, a költő vallásos himnuszaival. A zordon, de ragyogó középkor várkastélyaiban messze kinézett s fátyolával intett a szépséges királyleány, jön-e lovagja már? Elküldte őt világraszóló tetteket véghez vinni, sárkányokat legyőzni, éhezni, szomjúhozni, hogyha majdan visszajő, kezét adja neki; tudta ő, a várkastély lakója, hogy a munka és szenvedés próbálja ki a hűséget, edzi meg az akaratot, acélozza meg a lelket s teszi a gyermeket férfivá, ezért kellett a lovagnak érette fáradni, hogy azután érdemes jutalmát vegye — így van ez festvéreim az Oltáriszentséggel, ki az oltárok lakója s tetteket vár tőlünk, munkát és munkaszeretetet s aki munka után visszatér, tárt karokkal várja tűzhelyén, ízletes kenyérrel templo-

mának várfalai között, hogy országának örökösévé tegye; ezt a lovagias érzést, ezt a lovagi lelkületet, ezt a megújuló eszményiesen fáradó lovagkört akarja újjáteremteni az Oltáriszentség.¹ Boldog, ki az Oltáriszentségért dolgozni akar, irodalmi munkát végez, fűr, farag, kalapál, tollat forgat, rajzol, mintáz, himez, varr, hogy templomi tárgyakat készítsen, diszítsen, javítson szabad óráiban s mindezért nem kíván semmi mást, csak az Oltáriszentséget, őt birni szívében, vérében s látni az ő dicsőségét telve malasztal és kegyelemmel.

Dr. Makay Lajos.

Az oltáregyesület befolyása az egyesek és közösségek hitéletére.

RAFFAEL «Disputa»-jának gondolatát kívánám népszerűsíteni vallás-pedagógiai érdekből. A kath. theológiának ez az utólérhetetlen szemléltető megfestése két világot állít egymás mellé, vagy inkább egymás fölé: a Regnum Dei-t — in coelis s a Regnum Dei-t — in terris. Mindkét Regnum központja a Verbum caro factum, a teremtett világba bele forrott második isteni személy, amint ég és föld együtt hódol előtte a Prima Capitulumával: «Regi saeculorum immortalis et invisibilis soli Deo honor et gloria in saecula saeculorum. Amen.» Rex immortalis a már látó halhatatlanok között, rex invisibilis a még őt nem látó halandók között. Központja itt is, ott is minden életnek, mely az élő Istenből forrasozván szerető lelkeken és sziveken keresztül törekszik vissza kiindulópontjába, az élet teljességébe. A két világot összeköti a Szentlélek Isten: négy kis angyal a Szentlélektől sugallt négy evangéliumot nyitja, tárja, a Szentlélek kegyelmeinek leereszkedő sugárözöne pedig az égiek eszmekörébe, az oltáron domináló Eucharistia környezetébe gyűjti össze az egyháznak is színe-javát — a hitvédő s az ősi misézést leíró Nagy szent Jusztint, a bibliaifordító szent Jeromost, az Oltáriszentségről oly világosan beszélő szent Ambrust és szent Ágostont, a Liber moratoriumot író Nagy szent Gergely pápát, a tudós szent Tamás és szent Bonaventura doktorokat, magát Dantét és Fiesolét, sőt Savonarolát s más kisebb kaliberű vezéregyéniségeket, mint akik ebbe az eucharisztikus milieube már a tömegvonzás erejénél fogva is akarva, nem akarva beilleszkedni kénytelenek.

¹ Ne gondoljuk, hogy csak női kézimunkával szolgálhatjuk az Oltáriszentséget. A férfi is dolgozhatik érte. A férfinak is kell dolgoznia, hogy lelke kenyérét is becsülettel megkeresse.

A képnek fő pontja az oltár, illetve a rajta álló Oltáriszentség, a köréje gyülekezett hitvallók, a színes, mélységes s meleg bizalommal és szeretettel telített lelkek — 15 száz esztendőnek legjava — a legklasszikusabb oltáregyesület. A tudós hozza könyvcit, a művész az ő ihletét, a profán az érdeklődést, a hívő a lelkesedést, mindenki a lelke legjavát s beleilleszti abba az isteni koszorúba, mely Jézus Krisztus köré az angyalok, szentek és hívők összefogódzásából fonódik.

Ez a Raffael Santi-us-képe, de ugyebár ez a való életnek is igazán találó megfestése. Minden hitélet az Eucharistiából él, azt övezi, azt dicséri és igazolja.

Papságunk az eucharistiával áll, emelkedik vagy süllyed. Önfeláldozó szerzetesnővéreink az Oltáriszentségből élnek, de minden egyes lélek is kitapogathatja önmagán, hogy *annyi benne a catholicum, amennyi az eucharisticum*. Legvitálisabb életérdeke azért minden hívőknek, hogy az Oltáriszentséggel ne mint az ő lelkétől idegen mysticumot értékelje, hanem mint a kenyér színe alatt köztünk élő, de még inkább bennünk élni vágyó istenséget ismerje föl és bennünk megismervén, megszeresse s ezt a jóságos, irgalmas szamaritánust igénybe is vegye. Mi lelkipásztorok ekkor értünk küldetésünk Csimborasszójára, ha hiveinket a szentségi Jézus bűvkörébe ennyire már besegítettük vagyis beiktattuk őket abba a Raffael által megfestett isteni koszorúba. Hát hiszen ezt a célt szolgálja egész működésünk, az igehirdetés épúgy, mint a szentségek kiszolgáltatása, direkt és indirekt ide gravitáló minden segítő akciónk. Igen kitűnő segédeszközeink is vannak e téren a jámbor társulatokban és egyesületekben, melyeket részint anyaszentegyházunk termékeny invenciója, részint maguknak a lelkeknek szükségletérzete hívott létre. De legtipikusabb e jámbor egyesülések között épen az Oltáregyesület, mert közvetlenül és egyenesen az oltár, illetve az Oltáriszentség köré csoportosítja a lelkeket s kicsiben a Raffael festette világképet utánozva minden oltáregyesületi tagban egy-egy mozaik-szemecskét illeszt abba a nagy Disputa-képbe, mely minden kicsinyes disputák dacára leginkább érdekli az emberi lelket: eleven valóság-e a Krisztus jelenléte az Oltáriszentségben, vagy csak talányos mysticum? Hát erre a mindig lappangó kérdésre senki sem adhat oly megnyugtató, oly megbizonyosító választ, mint azon önmeggyőződés, mely az Oltáriszentség adorálóiban s gyakori áldozóiban ex virtute sacramenti leszűrődik. Ne értsenek félre, nem a subjectivismust emelem az objectiv bizonyosság fölé, de egymás kiegészítésére, az objectiv bizonyosság felmelegítésére, hogy úgy mondjam a lelkembe való belekapcsolódására gondolok, mikor azt látom, hogy az adoráló és szentáldozáshoz járulató aktusaim engem a Krisztus közelségének tudatában még jobban megerősítenek s az én jóságos, irgalmas

szamaritánusom segítségének igénybevételébe még inkább bevezetnek. Ezt a felbecsülhetetlen lelki hasznot kínálják az Oltáriszentség társulatai és egyesületei. Bevezetnek abba az angyali s épen ezért emberileg nem könnyű munkába, amit adorálásnak nevezünk. Az adorálás pedig ébrenben tartja bennünk az Isten jelenlétének gondolatát, ezt a legkitünőbb «Liber moraliumot». A gyakoribb szentáldozások pedig a szent Tamás Summájánál is summásabb theológiára fognak megtanítani, mert a holt betűk helyett az Istennel való eleven érintkezés titkaiban a megszentelődés legdrágább kincseiben állandósítanak meg. Elméletileg és gyakorlatilag tehát kétségen kívül álló dolog, hogy az oltáregyesület az egyes hívők lelki életének igen értékes ébresztője, előmozdítója és fenntartója, ha tagjai el tudnak mélyedni az adorálás, engesztelés s a communiónak a zajgó világtól igen elütő és abba a másik annyira kívánt jobb világba varázsoló hangulataiban. Államférfiak, kisemberek, munkás nagyszonyok és gyári munkások egyaránt tanuskodhatnak azon üdvös befolyásról, melyet reájuk az Oltáriszentség nagyobb fölértése gyakorolt.

Ép ilyen üdvös befolyás állapítható meg az oltáregyesületekből a községek hitéletének javára is. Az oltáregyesület összetömríti azokat a legértékesebb lelkeket, akikben a lelkipásztornak s még inkább az Úr Jézusnak legtöbb öröme lehet s az egyesülés erejével vértelve föl őket, a legmegbízhatóbb gárdát is megszervezi belőlük Krisztus ügyei és érdekei iránt. Az oltáregyesületi tag tudatában lévén annak, hogy az Úr Jézus iránt több szeretetre vállalkozott, ezt a több szeretetet bátrabb példaadásban fogja tanúsíthatni. Sokszor a legjava hiveink álszeméremből egészen félreállnak, bátorságot önteni beléjük legjobb igyekezettel sem tudunk, a jól működő Oltáregyesület azonban rövidesen tud segíteni a bajon. Máskor valamilyen hitvallásos érdek kívánná meg, hogy ilyen vagy olyan hangulat érlelődjék meg hiveink körében, valamely üdvös készség alakuljon ki templomunk és iskolánk anyagi jogos igényei körül — az oltáregyletre biztosan számíthatunk.

Mindazok az Oltáriszentség szeretetéből fakadó ideáink — amelyek a távol állókat annyira hidegen hagyják, — kapacitálás nélkül is azonnal visszhangot keltenek a szintén az Oltáriszentség nagyobb szeretetére buzdult hiveinkben. Az én oltáregyesületem — ahol egyebet nem tehetett — kiimádkozta a kívánt sikert. Két ilyen sikert és meghallgatást biztosító gárdának imádságára tanultam meg támaszkodni — az egyik az ártatlan lelkek imája az óvodában, a másik a finomabb lelkek imája az Oltáregyletben, mindkettő igazán mesés eredményekhez segített. Templomot restauráltunk semmiből, zárdát és óvodát alapítottunk még nagyobb semmiből, iskolákat építettünk, párbér- és szolgálmány-megvál-

tásokat eszközöltünk, szóval a hitközség sok fájó sebeit szanáltuk a legkedvezőtlenebb viszonyok dacára, de az oltáregylet erjesztő kovászával.

Azután izlésünk fejlődésével s tudatosabb eucharisztikus berendezkedésünkkel mindig nagyobb szükségét érezzük majd, hogy templomunk az Eucharistia iránti gyöngédségünk igényei szerint újuljon és finomuljon felszereléseiben, is. de ebben aztán nem is lehet, nem is igen célszerű a kegyuraságra hagyatkozni. Sokkal szebb, értékesebb s érdemszerzőbb is a hívek érdeklődésére s áldozatkészkeszségére támaszkodnunk, de erre a híveknek nevelődniök is kell, annyival is inkább, mert a mi népünk fatális egykedvűséggel élte bele magát azon tudatba, hogy a templom gondja nem az övé, hanem a kegyuraságé, meg a papé.

És a népnek ily irányú iskolázásában igen jó, sőt a legjobb szolgálatot teszi az Oltáregylet. Valami 5—6 taggal kezdtem meg úgy 10 év előtt az Oltáregyletet, mert nálam nemcsak a templomgere volt szegény, hanem maga a templom is s ez lerítt róla kiáltó módon; mihamar az Oltáregylet révén egész kis kiállítást rendezhettem azon tárgyakból, melyekkel a budapesti Oltáregylet honorálta kérelmezésünket s igazán szerény alamizsnáinkat. Mikor a hívek látták, mit eredményezett a néhány oltáregyleti tagnak vállalkozása, nemcsak az Oltáregylet tagjai szaporodtak, hanem a hiányok meglátásában is megnőtt a hiveim szépérzéke. Hol egy csillár, hol egy zászló, hol egyéb finomabb izlésű műtárgy került elő a népfillérekből, maga a csengetyű-persely is a réginek ötszörösére emelkedett. Egyik magányos napszámos-asszonyka pedig azt látta meg, hogy akárhogyan is súrolja a régi öröklámpát, mégse olyan az, amilyennek ő szeretné látni, hát a megspórolt s az öreg láda fiában 15 éve kuporgatott 150 koronáskájából egyszer csak odaadott 120 koronát (harmincat temetésére tartott vissza) új öröklámpa beszerzésére, amelyet mikor először meglátott, örömteljes önfeledtségében úgy összecsókol, mint anya az édes gyermekét. Ime egy eset a sok közül; ezt is csak azért hozom fel, mert az illető nem oltáregyleti tag egyszerűségében sohase is gondolt arra, hogy formálisan azzá legyen és mégis látva az oltáregyletiek példáját, ő is tovább maradt az Oltáriszentség előtt, jobban elmélyedt önmagában is, az adorálásban is s meglátott olyat, amit 50 évig észre sem vett. Ő is azt hitte, hogy minden a kegyúrén s minden úgy van jól, ahogyan attól kitelik. Az oltáregyleti tagok példája tehát a tömegvonzás erejével észrevétlenül befolyást gyakorol a nem tagok érzületére is, közelebb hozza azokat is az Eucharistiához.

Jön a Szentségimádás napja. Azelőtt a nap sok órájában majdnem egyedül adoráltam, most az oltáregyleti tagokat beosztom órákra, a férfiak közül minden órára kettőt szentségórságra a főoltár elé egy padocs-kára térdeltetek és se a miniszter nem játszik többé, se a gyertyám

hibás égése észrevétlen nem marad, se az Úr Jézus nem elégedetlenkedik audienciára jövő látogatói gyér száma miatt; van egy testület, mely szótfogad és helytáll s velük és utánuk hajt a jó szóra a többi is. Olyan szépen váltjuk egymást az engesztelő imádás óráiban, olyan szép számmal járunk e napon az engesztelő szentáldozáshoz, az oltáregyleti tagok testületi áldozásához megint csak kapcsolódnak mások is, hogy mindezt látni: tiszta öröm. Sok ilyen tiszta örömet kívánok mindazoknak, kik szerény felszólalásom kapcsán az oltáregyletet hiveik számára is felfedezik. Azt hiszem, X. Pius pápát Raffael Disputa-képe is ihlette, ihlessen meg engem is — ut adveniat regnum istud eucharisticum.

Tyukoss Ev. János.

TÖRTÉNELMI TÁR.

Éjféλι mise Kalocsán 200 év előtt.

Az Örökimádás ezidei évfolyamának áprilisi füzetében vázoltam, hogyan tartották meg Kalocsán kétszáz esztendővel ezelőtt a szentmisét vasárnapok és ünnepnapok alkalmával. Talán jónéven veszik e folyóirat olvasói, ha rámutatok arra is, miként tartották meg a kalocsai plébánia-templomban a karácsonyi éjféλι szentmisét a XVIII. századnak első negyedében.

A szentestén mozgalmas képet nyújtottak Kalocsa utcái. Nemcsak a városból, hanem a pusztákról és közeli falvakból is özönlöttek a hivek az éjféλι misére. A plébánia ajtaja előtt fegyveres hajdúk állottak őrt. Hogy a plébános esetleg el ne aludja a második harangszót, a hajdúk idejében fölkellették.

— Hej, alig is várták már a járókelők a tizenegy órát. Ekkor harangoztak elsőt az éjféλι misére. Alig hogy a harang elnémult, dísztűzet adtak a hajdúk. Azontúl a beharangozásig a nép is kedvére lövöldözhetett; de míg a hajdúk meg nem adták a jelet, senkinek sem volt szabad lövöldözni. Az *örömlövések* — miként az egykorú följegyzések¹ mondják — annak az emlékére szóltak, hogy az angyalok énekszóval hirdették a betlehemi pásztoroknak Krisztus születését. Ez a lövöldözés másutt is szokásban volt. Így *Budán* is. Csakhogy Buda várában ágyúkkal lövöldöztek karácsony szentestéjén az éjféλι mise alatt.²

¹ A kalocsai plébánia régi naplója.

² Némethy Lajos: Nagyboldogasszonyról nevezett budapestvári főtemplom története. Esztergom, 1876. 177. l.

Az éjjeli misét Kalocsán *Te Deum* (hálaadás) előzte meg. A Credo végeztével magyar *predikáció* volt. A szentbeszédet különösen arra való tekintettel tartották, hogy a reformátusok közül is sokan szoktak résztvenni az éjjeli misén. A templom elé kivonult hajdúk mise alatt is megtették a kötelességüket. *Te Deum*-kor, továbbá a szentmise főbb részeinél (Gloria, Sanctus, *Ite missa est*) előírás szerint sortüzet adtak.

Még néhány szót a többi karácsonyi szentmiséről!

Karácsony reggelén félhatkor kezdődött a *pásztorok miséje*. Úrfölmutatásig énekes nagymise (cantatum sacrum), úrfölmutatás után pedig csupán csendes mise (lectum) volt. (Ezen szokást bővebb magyarázattal kísértük az áprilisi számban.) A hajnali misén szentbeszédet nem tartottak.

Az ünnepélyes *nagymise*, mint egyéb ünnepnapokon és vasárnapokon is, kilenc órakor kezdődött. Mise alatt vagy mise után szentbeszéd is volt. A nagymise alatt a Gloria, Sanctus és *Ite missa* alkalmával szintén dísztüzet adtak a városi hajdúk.

Két századdal ezelőtt így ülték meg Kalocsa városában az egyházi évnek legszebb ünnepét, a karácsonyt.

A kolozsvári Krisztus-teste társulat.

A középkor folyamán Erdélyben is virágzott a Krisztus-teste társulat, főleg a szász városokban, így Nagyszébenben és Szászbesztercén. Mátyás király szülővárosában, kincses Kolozsvár városában szintén megalakították a város polgárai a szentségi társulatot.

A kolozsvári szentségi társulat alapításának éve és körülményei ismeretlenek előttünk. Legelsőbbben egy 1414. évi oklevél szól a társulatról, megemlítve annak miscalapítványait.¹ Keresztély kolozsvári plébános és hívei között egyenetlenség támadt amiatt, hogy a plébános az alapítványi miséket nem tartotta meg oly módon, amint azt az alapítók óhajtották. A hívek panaszára Upor István erdélyi püspök újrolag szabályozta az istenítisztelet rendjét, nevezetesen az örökös szentmisék idejét és szolgáltatását. Az okmány szövegéből kiviláglik, hogy a miscalapítványok még a plébános elődjeinek idejéből valók. Mikor nyerte el Keresztély plébános a kolozsvári plébániát, azt nem tudjuk, de 1404-ben már ő volt Kolozsvár plébánosa.² Ekként a szentségi társulat miscalapítványait visszavezethetjük egészen a XV. század elejéig; de maga a társulat valószínűleg főnnállott már a XIV. század végső évtizedeiben.

¹ Jakab Elek: Oklevéltár Kolozsvár története I. kötetéhez. Buda, 1870. 89. sz. oklevél. ² Jakab Elek: Kolozsvár története. Buda, 1870. I. köt. 383. l.

A szentségi társulat a plébánia-templomban volt szervezve. Minden reggel kismisét tartottak a társulat oltárán az élő és elhunyt tagokért. Szerdai napokon énekes nagymisét tartott a társulat. Misa alatt a társulat tagjai énekeltek.

Társulati oltáru szolgálta Krisztus testének oltára, melynek fenntartásáról és gondozásáról a szentségi társulat gondoskodott. A társulatnak példaadása más hívekben is fölkelte az Úr házának díszítésére és felszerelésére irányuló buzgólkodást és szorgoskodást. Kolozsvári hívek végrendeleteiben sűrűn ismétlődnek egyes templomok és oltárok javára tett hagyományok.

A társulat céljaira is adakoztak egyesek. Özv. Schleffer Jánosné Margit asszony 1459 április 29-én kelt végrendeletében fél mázsa viaszt hagyott a Krisztus-teste oltárának. Ugyanő más oltárok, templomok és egyes egyházi férfiak részére is hagyományozott kisebb-nagyobb összegeket az illető templomok építkezési költségeinek fődözésére s egyházi szerelvények beszerzésére.¹

Kőfaragó Györgyné Magdolna asszony 1531 december 19-én tett végrendeletében a szentségi társulatnak egy forintot hagyományozott a legmértősebb Oltáriszentség tiszteletére mondandó szentmisére. Szent Ferenc harmadrendjének ezen buzgó tagja más egyházi célokra is jelentékeny adományokat juttatott. Számos misealapítványt tett s a szegényeknek és betegeknek is utalt ki alamizsnát végrendeletében. Ezüstműit a kolozsvári ferencrendi templomra hagyta, hogy azokból kelyheket csináltassanak. Ugyancsak a ferencrendi templomnak 135 forintot, a harmadrendű nővérek kápolnájának 16, a szent Mihály plébánia-templomnak pedig 11 forintot hagyott miseruhák és oltárterítők beszerzésére. Hasonló célokra más templomoknak is szánt kisebb-nagyobb összegeket.²

A szentségi társulat szelleme, üdvös hatása nyilatkozik meg ezen kegyeletes végrendeletekben.

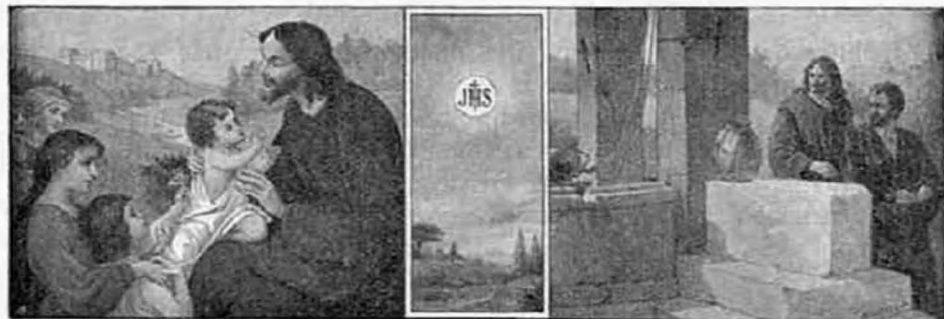
Timár Kálmán.

¹ Jakab: Oklevéltár. 198. l.

² Jakab: Oklevéltár. 237. sz. — Egyháztörténeti emlékek a hitújítás korából. II. köt. Budapest, 1904. 179. l.

Jézus szent Szívéhez kilenc kis imádság. Kalocsa, 1913. Ára 4 fillér. Kapható Kalocsán, a rózsafüzérgyárban.

A 24 lapos füzet az úgynevezett «szeretetszolgálat» ájtatosságát tartalmazza. Jézus szívének és Mária szívének tisztelete ez a kilenc angyali karokkal egyesülve.

JÉZUSOM, ÖRÖMÖM

Rovatvezető: DR. SZYLLABA EMIL.

Örök advent és karácsony.

ISMÉT beköszönt a szép advent. Ismét várjuk a szép karácsonyt. De tudod-e, gyermekem, hogy az anyaszentegyház mindennap megünnepeli a szentmiseáldozatban az adventet és a karácsonyt? Elmondom, hogy miként.

Ugyebár az advent az őszövetséget jelenti, vagyis azt az időt, amely az első ember teremtésétől az Úr Jézus születéséig tart? Több ezer év volt az és e több ezer év alatt csak egyetlen egy nép élt, amely az igaz Istent ismerte. Ez a nép a zsidó nemzet, amelyből az áldott Úr Jézus született. A többi nép mind kézzel készített bálványokat, hamis isteneket imádott. És ezalatt a többi ezerév alatt az egész földkerekségén csak egyetlen egy templom állott, amelyet az Úr Isten szeretett. Ez a templom a jeruzsálemi volt; benne oly áldozatokat mutattak be, amelyeket maga az Úristen rendelt. A többi templom mind a pogányoké, bennök förtelmes bálványok; az áldozatok époly förtelmesek, sokszor ártatlan gyermek az áldozat.

Ámde, bár a zsidók ismerték az igaz Istent, mégsem ismerték az őszövetségben a Krisztus Jézust; azért jobban félték Istentől, mint amennyire szerették. És bár olyan templomuk volt, amely tetszett az Úristennek, e templom legszentebb részébe, a Szentek Szentjébe csak a főpaprak volt szabad belépnie, annak is csak egyszer az évben; még a papok sem mehettek be oda, előlük is nehéz szőnyeggel volt eltakarva a Szentek Szentje, mert ott állandóan fényes felhő lebegett, amely azt jelentette, hogy jelen van az Úristen. A zsidóknak ezt a félelmét jelenti a szentmise legeleje. Az áldozópap kimegy az oltárhoz, ráteszi a kely-

het, a misekönyvhöz lép és kinyitja, majd megáll az oltár közepén, de nem marad ott, hanem lemegy az oltár legalsó lépcsője elé és először egy zsoltárt mond el, majd pedig bűnvallomást tesz (elimádkozza a Confiteort). Az oltár több mint a Szentek Szentje, mert rajta nem pusztá felhő mutatja, hogy jelen van az Úristen, hanem valóban ott lakik is a kenyér színében az Úr Jézus. Azért az áldozópap lemegy az oltártól, mivel époly méltatlan arra, hogy egész közel az Úr Jézus előtt álljon, mint ahogy a zsidó papok is méltatlanok voltak arra, hogy a Szentek Szentjében a fényes felhő előtt megjelenjenek. Az áldozópap kívánczik ugyan az oltár után, mint ahogy a zsidó papok is kíváncsiak a Megváltó után, de fél is attól, hogy talán bűnös lélekkel mutatja be a szentmiseáldozatot, mint ahogy a zsidók is féltek az Úristentől, azért megbánja bűneit, s ezt teszi a minisztráns is a nép helyett.

Az áldozópap azután felmegy az oltárhoz, megcsókolja az oltárt azon a helyen, ahol a szent vértanúk ereklyéi vannak elhelyezve, a misekönyvhöz lép és belőle egy kis részletet, a bekezdés, introitust, olvassa. Ez a részlet rendesen az ószövetségi szentírásból van véve, az áldozópap tehát még mindig az ószövetségre gondol. Erre az oltár közepén háromszor mondja a minisztránssal felváltva az Atyaistenhez görögül: «Kyrie eleison», vagyis: «Uram irgalmazz», háromszor a Fiúistenhez: «Kriszte eleison», azaz: «Krisztus kegyelmezz» és háromszor a Szentlélekúristenhez: «Kyrie eleison», «Uram irgalmazz». Hogy az áldozópap kilencszer kér irgalmat-kegyelmet az Úristentől, azt jelenti, hogy az ószövetségben az istenfélő zsidók folytonosan kérték az Urat: könyörüljön már, küldje el végre a Megváltót, mert életük szomorú nélküle.

Az Úristen, amint tudjuk, könyörült a szegény embereken. Saját egyetlen fiát küldte le a földre s az Isten Fia Betlehemben Szűz Máriától a világra született. Csakhogy, nemde, bár Jézus istállóban született, születését mégis angyalok hirdették? Nincs az a király vagy császár, akivel születésekor ilyen csoda történt volna. Az oltáron is újrászületik Jézus, mikor a kenyér átváltozik az ő szent testévé és a bor az ő drágalátos vérévé. Azért az áldozópap a «Kyrie eleison» után a «Gloria in excelsis Deo» szavakat énekli vagy imádkozza. E szavak magyarul annyit jelentenek, mint: «Dicsőség a magasságban Istennek», tehát ugyanazok, mint amelyeket az angyalok az első karácsonykor énekeltek. Azért a szentmise nemcsak folytonos advent, hanem karácsony is. Amíg a világ állni fog, addig fogják a szentmisét is bemutatni és a legtöbb szentmisében a Glóriát is énekelni vagy imádkozni.

De még több is vonatkozik a szentmisében a kisdéd Jézusra. A kis Üdvözítő mindjárt, amint született, már a jászolban is imádkozott éret-

tünk. Már akkor is felajánlotta magát mennyei Atyjának érettünk; kész lett volna apró kezecskéjét és lábcskáját érettünk keresztre szegeztetni, kis szivecskéjét lándzsával átdöfni. Ezt jelenti, hogy az áldozópap a Glória után imákat mond mindenkiért, az úgynevezett gyűjtőimákat.

Talán lesz alkalmam máskor elmondani, hogy miként jelentik a szentmise egyes részei a Megváltó életét, halálát és feltámadását. Most jegyezzétek meg, hogy mily módon jelentik az adventet és a karácsonyt. Igen szép és hasznos dolog, ha ezeket tudjátok, mert több áhitattal tudtok akkor résztvenni a szentmisében és örömet okoztok vele a kis Jézusnak.

Mit hoz a kis Jézuska?

BIVÁNOM, hogy sok mindent hozzon. S ha jó gyermek leszel, akkor kapsz is sok karácsonyi ajándékot. De mit adsz te a kis Jézuskának? Hiszen nem látod, hogy neked jó bundád van, meleg cipőd, meleg harisnyád, de a kis Jézus szegény volt a bethlehemi jászolban. Fázott, didergett szegényke a hideg istállóban. Óh hát mit is adjak neki! A kis apró szentek meghaltak érte. Vérüket ontották a kis Jézusért. Tőlem nem kér ilyen sokat. Megelégszik azzal, ha karácsonykor különösen szorgalmasan megyek templomba és buzgón áldozom. Igen, mindakét karácsonyünnepen akarok a szentáldozás hozzájárulni. Majd vigyázok magamra, hogy a lelkem tiszta szép legyen. Ime, Jézusom, ez az én karácsonyi ajándékom, melyet neked adok.

EUCHARISZTIKUS SZÖVETSÉGEK.

Mi budapesti szövetségi tagok nem tudjuk magunkba zárni örömmünket a közös ünnepi szentáldozás felett, melyet november 9-ikén végeztünk. Azért elmondjuk a többi kedves testvéreinknek is. 470-en voltunk. Angyalföldről, Kispestről, Budáról is eljöttek sokan. Mindannyiunknak a mellén ott ragyogott a mi gyönyörű szövetségi érmünk. Katonás rendben mentünk az Örökimádás templom udvarából a kongregációi kápolnába. *Dr. Rajner Lajos püspök bácsi* piros reverendában jött, úgy hogy mind láthattuk. Mindjárt az oltárnál felöltözött a szentmiséhez, mely alatt énekeltünk orgona kíséret mellett. Jó viseletünkkel arra törekedtünk, hogy örömet okozzunk az Úr Jézusnak. *Kriegs-Au Emil* tisztelendő szép beszédet intézett hozzánk, úgyhogy szent Tarzicius lelkesedésével a szívünkben vettük magunkhoz mind a 470-en az Úr Jézust.

Szentáldozás után az igazgató bácsi reggelit adott nekünk. A püspök bácsi is velünk evett. Bizony rossz dolga volt a sok kávénak, kiflinek, teának meg fánknek, mert erősen pusztítottuk. Az igazgató bácsinak pedig úgy akarjuk megköszönni ezt az örömnapot, hogy ezentúl még buzgóbb tagjai leszünk a szövetségnek.

December 21-én délután 2 órától 3 óráig a *fiútagoknak* gyűlésük lesz! *Muzslán* már 201 tag van. — Nagyszerű!

Tailóson is van 24 testvérkénk. Becsüljétek meg azt a jó tisztelendő urat!

Felsőlesztén is fejlődik a kis szövetség. — Még most is fáj nekem, hogy a kis M. Petronella meghalt. Talán már az Úr Jézusnál van, kit annyira szeretett.

Szombathelyen sok új tagunk van és talán még több is lesz. Isten hozott benneteket testvéreink! Sok-sok buzgóságot kívánok! Leányok szövetsége is van.

Adonyban 50 tag van. Úgy hallom, hogy igen szorgalmasan mentek a szentáldozáshoz.

Mohácson is gyönyörűen fejlődik a mi szövetségünk. Csak apostolkodjatok gyermekeim társaitok közt, hogy minél többen legyenek.

Á. Imruskának üzenem Budára, hogy levelét nagyon köszönöm. — Csak írjál máskor is fiam!

Örvendetes hír: «Jézusom» örömom» kis ujság január hónaptól kezdve valószínűleg 4 oldalal nagyobb lesz. Imádkozatok, hogy sikerüljön és hozzátok meg szívesen a 4 fillért!

A kalocsai Oltáregyesület nov. 12—16. napjain tartotta évi *lelki gyakorlatait* az iskolanénék templomában. A lelki gyakorlatok vezetője, P. Schlick János jézustársasági tanár a legméltóságosabb oltáriszentségről tartott megkapó elmélkedéseket. Vasárnap közös szentáldozás és rendes havi szentségimádás fejezte be a szentgyakorlatokat. A közös áldozáson férfiak is szép számmal vettek részt. A lelki gyakorlatokra a vidéki tagok közül is eljöttek többen; példaadásuk valóban épülésül és buzdításul szolgált.

Főtajánlási ima. 100 darab 50 fillér. Kapható Kalocsán a rózsafüzérgyárban.

Két kedves kis ima. Egyik a földkerekségen bemutatott szentmisének főtajánlása Jézus Szívének, a másik a Memorare (Emlékezzél meg...) átírása Jézus Szívének tisztelőtére.

FESLŐ BIMBÓK

Az otromba kőszobor.

HPOROS országút mentén egy ülő Jézus-szobor merengett. Ecce Homo. Kőszorú volt a fején, hosszú, hegyes tövisekből és a tövisek alól vér serkedzett ki és a piros vércsöppek mind odafagytak halovány homlokára. Otromba szobor volt, durva kőből faragták, de a szegények mégis eljártak hozzá, mert a kőszobor tele volt reménnyel és vigasztalással. Valahányszor arra mentem, egy töpörödött öreg asszonyt láttam a szobor lábainál. Összekulcsolt kézzel álldogált a Jézus-szobor előtt. Adtam szegénynek egypár fillért. Egyszer Pál Dénessel mentem a szobor felé. Pál Dénes gögös, elbizakodott ember volt. Én tudtam ezt s azért most is akartam egypár fillért a nyomorgó koldusnak odadobni. De ő nem engedte, hanem hangosan kiáltotta: «Menjen dolgozni, hogyha ép keze és lába van. Ne lopja itt a napot ennél az otromba kőnél, az épúgy nem segít, mint a fancsali feszület». A szegény asszony nem szólt semmit a káromkodó beszédre, hanem csak könnyezett. Öt nap mulva sürgöny hívta beteg lányához. Az orvos azt mondotta, hogy nem lehet segíteni. Kétségbeesett fájdalomában mély álomba merült. Álmában a boldogságos Szűz Mária jelent meg s azt mondotta neki, hogy annál az otromba kőnél imádkozzon és a megsértett öreg asszonytól kérjen bocsánatot. Sietett a szoborhoz és úgy tett, ahogy Szűz Mária mondotta. Mire hazaért, gyermeke jobban lett. Sürgősen elküldött az öregasszonyért és házában tartotta, a szobort pedig sohasem hagyta virágdísz nélkül.

Közl.: *Füzy Ede*,
az euchi. gyermeksz. tagja.

Az aranycsipke

(Folytatás.)

HOL VAN AZ ÉN KIS Lacikám? siránkozott a molnármester, mikor egy hét mulva hazakerült. Az erdőbe menekültek ugyanis hirül vették, hogy a török szultán seregét Jenő savoyai herceg megverte Zentánál, a megmaradt törökök pedig siettek ki az országból. Ekkor tehát mindenki hazajött feldúlt otthonába.

Egy otthon maradt beteg asszony, ki valami pincébe menekült a török elől, mondta a molnárnak, hogy látta a fiát egy töröknél. Sőt hal-

lotta is, mert egyre kiabált: ne vigyenek el! Ne vigyenek el! De a törökök csak nevettek rajta. A molnármesternek igen fájt a szíve a kis eltűnt fiú után. De Mariska — Laci testvére egyre sírt, búsult utána és kérte a jó Istent, hogy adja vissza az ő kis öcsikéjét.

Lacit pedig a törökök magukkal vitték, mert semmit sem szerettek úgy zsákmányolni, mint keresztény fiúcskákat. Belőlük nevelték föl a vérszomjas katonákat.

— Ejnye be el van szontyolódva, mondta a Topándi szomszéd, mikor a molnár egy este kint álldogált az elcsendesedett malma mellett és lehorgasztott fejjel nézte a patak elrohanó habját.

— Hogyne lennék szomorú, mikor az én jó kis Lacikám ott sínylődik a törököknél.

— Hát menjen érte és hozza vissza!

— Igazán, bácsi, vissza lehetne hozni? — kérdezte most Mariska, ki ott mosogatótt valami ruhafélét a patakban.

— Persze hogy lehetne, csak bátorság és ügyesség kéne hozzá.

Topándi szomszéd addig, addig beszélt még Mariska nagy kedvet kapott, hogy ő elmegy és kiszabadítja az öcsikéjét és édesatyját is erre buzdította.

— Az ám, de nincs pénzünk, veté ellen a molnármester. Már pedig a török ingyen nem adja ki a gyereket.

— Apuka, de megvan a szép *aranycsipkénk!*

— Igazad van, kis lányom! No jól van, hát próbáljuk meg és menjünk el Törökországba.

— Isten adjon szerencsét hozzá! — mondta a szomszéd és még sok jó tanáccsal szolgált, hogy miként kezdjenek ebbe a nagy vállalatba, mert hát a török kegyetlen, a keresztényt gyűlöli. Ha nem vigyáznak, még ők is ott hagyhatják a fogukat, nemhogy hazahoznák a kis Lacikát.

*

— Ó be szomorú város ez az Isztambul!

— Miért, kis fiam?

— Nézd csak, apuska, sehol egy templomtorony, sehol egy kereszt, csak azok a vékony, magas oszlopok, amiről kiabálják: Allah, ill Allah... Ó hát itt nem lakik az Úr Jézus?

A molnármester sóhajtott. Azaz most nem volt molnármester, hanem török házaló. Nagy kék kaftánt vett magára, a fejére turbánt csavart és a hátára nagy batyut kötött, tele mindenféle holmival, amit árulgatott. Így feltűnés nélkül járhatott-kelhetet mindenfelé. Mariska kis török fiúnak volt öltözve és atyja most Szelimnek hívta, mert ez török név. Már néhány hónapja hogy így utaztak a török birodalomban, míg Konstanti-

nápolyba, törökül Stambulba értek. De még Laciról nem hallottak semmit, csak azt tudták, hogy Mehemed pasa valamely katonája rabolta el. Igen ám, de hol van az a katona és hol van Laci? Merre keressék ebben a nagy városban.

— Jaj, apuka, apuka keressünk addig, míg egy katolikus templomot nem találunk! Így fohászkodott, rimánkodott a kis Mariska. Még a kezeit is összetette.

— Próbáljuk meg, Szelim. Úgy hallottam, hogy a ferencrendieknek van itt templomuk és kolostoruk, de igen el van dugva, mert a törökök csak úgy tűrik meg városunkban a keresztény templomokat, ha nem ötlenek nagyon szembe.

— Ni, apuska, ott megy egy pap bácsi! Örvendezett Mariska.

Csakugyan egy hosszúszakállú ferencrendi szerzetes bukkant fel az utca sarkán.

— Menjünk utána! indítványozta Mariska és azonnal a szerzetes háta mögé furakodott. Atyja persze szinte utánna sietett. Egy pár utcán át mentek így a szerzetes nyomában, míg az egy nagy kaput nem nyitott ki, mely egy magas falba volt beépítve.

Mariska nem tárgított és majdnem sarkára lépve, belépett a szerzetes után az udvarra. Utána persze édesatyja is.

— Mit akartok? — kérdezte a szerzetes: Szilviusz atya. Orvosságot? Mert ilyenért még a törökök is felkeresték a szerzeteseket.

— Nem, mondta Mariska. Mi az Úr Jézust akarjuk látni, mert keresztények vagyunk.

— Igazán? Nos ennek örvendek! Gyertek hát a templomba.

Egészen elrejtve, hatalmas nagy fák árnyékában az udvar hátulsó részében állt a kisdud templom. Mariska sietve sietett a pap bácsi után oda és mikor a szentély elé érkezett, letérdelt és ájtatosan imádkozott. Édesatyja természetesen követte kis leánya jó példáját.

— Ó mily jó volt végre megint a jó Isten szent házában lenni! A kis leány ártatlan szíve édes örömmel telt el, amint az Oltáriszent-ségben levő elrejtett Úr Jézust imádkozhatta.

— Mutasd meg a Jézuskát nekünk! kérte azután a szerzetest szíve túlárado örömeiben és vágyában az Úr Jézus után.

— Most nem lehet! felelte a szerzetes, de gyertek el holnap reggel és akkor nemcsak megláthatjátok Őt, de meg is áldozhattok.

Másnap tehát már hajnalban a templomba sietett a molnár és kis lánya, miután ájtatosan meggyóntak a szentmise alatt meg is áldoztak. A kis leány úgy érezte, hogy kis szíve szinte repes az örömtől. Hogyne, hiszen sok, sok idő óta nem áldozott már. Mily boldogok akik naponta áldozhatnak, gondolta.

Szentmise után Páter Szilviusz megmutatta nekik a kolostor kertjét. Mariska örömtől csillogó szemmel nézte a szép virágokat, aztán így kiáltott fel: be boldog vagy pap bácsi, hogy ilyen szép kertben élhatsz.

— Boldog? És a szerzetes kissé elszomorodott. Ennyi pogány közt is boldog? Én csak akkor leszek boldog, ha ott leszek az égben, ahol mindenki hódol az Úr Jézusnak.

— Ó pap bácsi! Hát mikor az Úr Jézus szótfogad neked és leszáll, az égből a te szavadra a szent ostyába és szent borba, akkor nem vagy boldog? — figyelmeztette szemrehányóan a kis leány. Látod, ha én pap lehetnék, nem cserélnék senkivel! — A páter mosolygott és egy szép rózsát adott a kis lánynak jutalmul szép szavaiért. Aztán így szólt: mondjátok el, hogy kerültetek ide Sztambulba?

(Folytatása következik.)

IRODALOM

A fehér zászló alatt. Ifjú kongregánisták jellemrajza az ifjúsági Mária-kongregációk háromszázéves fennállásának emlékére írta: *Cséfalvay Nándor S. J.* Aranyos kis könyv. A Mária-kultusz legnemesebb virágjai illatoznak belőle. Azt a címet is lehetett volna adni: Ifjú kongregánista szentek élete. — Albrecht Szalvátor főhercegtől kezdve lefelé minden rang és rend képviselve van. Kiváló tanúbizonyságul arra, hogy a kongregáció minden társadalmi réteg számára való és hasznos. Főképen ifjúság számára.

A könyv érdemes arra, hogy széles körben elterjedjen, mert olvasása nagy lelkiörömet okoz és a kongregáció eszméjének sok barátot fog szerezni. A holtak fognak az élőknek használni, mert példájukkal sok ifjú lélekben fogják az erényes élet utáni vágyat kifakasztani.

Új köntösben. A Katholikus Népszövetségnek ez a füzeté meg-nagyobbodott formában és megcsinosodott külsővel köszöntött be minden szeretett tagtársa házába. Így fognak megjelenni az ezután következők is.

Meg vagyunk arról győződve, hogy a Katholikus Népszövetség elnöksége ezzel a változtatással mindenkinek kellemes meglepetéssel szolgált.

A népszövetségi füzet és naptár az elnökség kezében a legdrágább és legfinomabb eszköz, amellyel állandóan nyitva igyekszik tartani a

tagok esztét és szívet az igazság megismerésére és megkedveltetésére. Azért a katolikus törekvéseknek ezt az állandó szószólóját, az elnökségnek minden taghoz elküldött követét, nagy táborunk tanfőmesterét az eddiginél jóval nagyobb áldozatok árán külsőleg is olyanná igyekezett tenni, hogy mindenkit hívogasson szavának meghallgatására, oktatásának megfigyelésére. Hogy ez a változtatás lehetőségessé legyen, mindössze a júniusi nyári füzeteket hagyjuk el.

A sok költségbe kerülő fedéllel azért láttuk el a füzeteket, mert azt akarjuk, hogy azok közül egy se menjen veszendőbe, egy se kallódjon el, hanem alkalmas legyen a gondos megőrzésre. Mert erre valók a népszövetségi füzetek. Tartalmuk olyan, hogy értékét soha el nem veszítik. Nemcsak el kell olvasni őket, hanem megtanulni, ami bennük van. Sokszor kell bennük lapozgatni és egy-egy fontosabb gazdasági, jogi vagy vezércikkre visszatérni. Csak így lesz bennünk az olvasott dolog ismertté és tudományá.

«A Kath. Hitterjesztés Lapjai» ez évi 8-ik októberi füzete a következő kiválóan érdekes tartalommal jelent meg: *Tartalom*: Egy évi apostolkodás Japánban. — A maharokról. — Beninpart missziója. — Natalban. — Az igorottok földjén. — Missziói mozgalmak hazánkban és a külföldön. — Kegyes adományok. — *Képek*: Fülöpszigetek: Kápolna és a hithirdetők lakása Baucoban. — Fülöpszigetek: Igorott falu utcája. — Beninpart: Keresztény nő gyermekeivel. — Nyugat-Afrika: Terrien püspök, Beninpart apostoli vikarius. — Benin: Chausse apostoli vikarius. — Benin: Ray püspök apostoli vikarius. — Natal: Kaffer mészégető kemence. Natal: Különös alakú sziklák.

A tanulságos és ismeretterjesztő képes havi folyóirat előfizetési ára: egész évre 6 korona. Megrendelhető «A Kath. Hitterjesztés Lapjai» kiadóhivatalában. Nagyvárad, Ujvárosi plebánia.

A «Katholikus Gyermekvédelem» IV. évfolyamának II. száma *Keményfy K. Dániel* szerkesztésében most jelent meg következő változatos tartalommal: 1. Hogyan foghatja meg az utcagyerek a kék madarat. Dr. Tóth Kálmántól. — 2. A gyermekmunkás. Kriegs-Au Emiltől. — 3. A csavargók alkonya. Keményfy K. D.-tól. — 4. A fekete kávé. Antal Margittól. 5. A «Pressburger Tagblatt» és Egyesületünk. — 6. Tárca: Bigerreau. Hodács Ágostontól. — 7. Egyesületünk. — 8. Hírek.

A keresztény gyermekvédelemnek ezen hézagot betöltő s a gyermeklélekmentés aktualitását szem előtt tartó organumot szívesen ajánljuk az ügy érdekében felkarolásra. Előfizetési ára 2 K. Szerkesztőség Esztergom.

Röptében a nagyvilág körül.

Eucharisztia-Társulat látogatott értekezletet tartott a nagygyűlés keretében november 10-én. Az egyetemi-templom padsorai mind megteltek az ország különböző részeiből idesereglett papokkal. Egy félórás szentségimádás után a legméltóságosabb Oltáriszentséget elvitték az oratoriumba s *dr. Csernoch János* hercegprímás megnyitotta az értekezletet. Bensőséges szavakkal buzdította a papságot az Eucharistia szeretetére, mert munkájában onnét kap erőt és fáradságában ott lel pihenőt.

Dr. Révay Tibor az oltáregyesületekről tartott rendkívül lelkes és tartalmas előadást. Az oltáregyesület magát az Úr Jézust állítja be közvetlenül a hitélet tengerébe s azért legalkalmasabb, legegységesebb eszköze a lelkipásztori tevékenységnek. Az Eucharistia szellemét, melyet az Eucharistia-Társulat tagja magába szív, az oltáregyesület révén tudja hiveibe átsugásoztatni. Mintául állítja fel a belga oltáregyleteket, melyek milliókat tudnak templomok felruházására, sőt missió-célokra áldozni. De ezt a nagy eredményt a belga oltáregyletek a helyes központosítás erejével tudják elérni, azért szükségesnek tartja, hogy a magyarországi oltáregyletek mielőbb igyekezzenek a budapesti központtal egyesülni, hogy nagy dolgokat tudjanak alkotni, missiókra, kivándorlási kikötők, az amerikai magyarok hitéleti támogatására is tudjanak áldozni.

Az értekezletet a hercegprímás szavai zárták be.

Az Eucharisztikus triduum a Konstantin-jubileum emlékére november 5-től 8-ig folyt le az oltáregyesületi *Örökimádás* templomban. A nagy eseménynek megfelelő díszszóval és pompával igyekezett az oltáregyesület Konstantin császár békéjének, melyet Isten beavatkozására 313-ban adott adott Milanóban a háromszáz éven át üldözött kereszténységnek, 1600 éves évfordulóját megünnepelni. A triduumot *Kántor Károly* igazgató nyitotta meg 5-én este hatalmas szentbeszéd keretében. 6-án *dr. Glattfelder Gyula* csanádi püspök, 7-én *gróf Mikes János* szombathelyi püs-

pök, 8-án *Fischer Colbrie* kassai püspök intézett szentbeszédet a hivekhez. A triduumot bő gyümölcsökkel áldotta meg az Úr Jézus. A templomot egész nap sűrűen látogatta a nép, a délelőtti folyamán több mise volt, melyen a hivek tömegesen járultak a szentáldozáshoz: A három nap alatt 1000 szentáldozás volt. November 1-től 15-ig teljes búcsut is nyerhetett az Örökimádás-templomban mindaz, aki gyónt, áldozott, hat templomlátogatást végzett, mely alatt az egyház terjesztéseért imádkozott és alamizsnát adott jótékony célra.

A XXV. nemzetközi eucharisztikus kongresszus Lourdesban, a világ leghíresebb kegyhelyén fog megtartatni 1914. szeptember közepén. A XII. katolikus Nagygyűlés erre való tekintettel a következő határozati javaslatot hozta:

«A XII. Országos kath. nagygyűlés nagy érdeklődéssel tekint a jövő év tavaszán Lourdes-ban tartandó nemzetközi eucharisztikus kongresszus elé; melegen óhajtja, hogy azon Magyarország katolikusai minél nagyobb számban résztvegyenek s ezért fölkeri a magyarországi Oltáregyesületek és Mária-kongregációk vezetőit, hogy a kongresszus érdekében minél élénkebb tevékenységet fejtsenek ki, azon magukat több tag által képviseltessék. Kívánatosnak tartja, hogy — ha a viszonyok megengedik — az Országos Katolikus Szövetség, mint az országos zarándoklatok hivatalos rendezője, ugyanakkor Lourdes-ba országos zarándoklatot vezessen.»

Ferenc Ferdinánd trónörökös képet festet a bécsi eucharisztikus kongresszusról. Azt a jelenetet akarja a trónörökös megörökíttetni, amikor az ünnepi körmenet bevonult a Burg udvarára. Ez volt a legfenségesebb. A Burgtor felett az aranyban fénylő oltár, köröskörül a parkoktól, császári múzeumoktól, Mária-Terézia-emléktől és Burgtól szegélyezett tündérszép óriási területen hihetetlen tömege a zászlóknak és 100.000-re menő sokasága a nézőknek. A katonakordon között pedig az úttesten vonul a történelmi jelentőségű menet, melyben a legméltóságosabb Ottáriszentséget a felség és az udvar követte. A nagy kép Blaas Gyula festőművész műtermében készül és a főhercegi páron kívül már őfelsége is megtekintette. A képet a Künstlerhaus őszi tárlatán is ki fogják állítani.

Telefon-pósta.

Z. K. Cavaglia. Az érdekes közleményt januárban kezdjük. Kíváncsian várjuk a többit.

T. J. Róma. Hálás köszönet! Januárban hozzuk.

EGYESÜLETI ÉLET.

Központi Oltáregyleti választmányi és terjesztőnöi ülés volt november 17-én. Jelen voltak Kánter Károly igazgató, Kiss Aladárné alelnök, Marie de Jeruzsálem főnöknő mint társelnök, az oltáregyesület titkárnője, gróf Almássy Erzsébet, gróf Cziráky Lujza, Fellmeyer Vilma, Ghyczy Ida és Heinrich Ferencné választmányi úrnők. Az igazgató beszámol a nagygyűléseseményeiről, majd kifejezi sajnálatát afőlött, hogy az elnökasszony öxellenciája férjének betegsége miatt nem lehet jelen. Elmondja a Konstantin jubileumi triduum nagy sikerét, *kegyeletes szavakkal emlékezik az oltáregyesület sok halottjáról: özv. gr. Zichy Nándorné, Orczy Tekla báróné, özv. Kürthy Antalné, gróf Csekonits Andrea és gr. Széchenyi Pálné volt választmányi úrnőkről.* Azután tájékoztatja az úrnőket azon memorandum sorsáról, melyet az oltáregyesület a központostítás kérdésében a püspöki karhoz benyújtott. A nagymélt. püspöki kar tárgyalt róla s mint *gr. Mikes János* püspök az igazgatók értekezletén mondotta: a következő nagygyűlésig talán sikerül minden egyházfőt arról meggyőzni, hogy a budapesti központtal való szövetkezés csak előnyére válik az oltáregyesületeknek. Terjesztőnökké lettek megválasztva: *Papp Jánosné, Molnár Györgyné, Szaczelláry Györgyné, Peterdy Alice* úrnők Budapestről és vidéki kultá-

goknak: *Kauszky Matild* muzslai tanítónő, továbbá *Szekér Erzsébet* nagytétényi tanítónő.

A terjesztőnök értekezletén nagy-szabású beszédet mondott az igazgató. A kath. nagygyűlésből indul ki, amely — ha nem tudja még az egész katolikus társadalmat egy táborba gyűjteni, mégis sok felemelőt, sok vigasztalót nyújtott nekünk. Fel-emelő volt elsősorban a sok katolikus egyesület tevékenységét látni. Húsz-harminc évvel ezelőtt ezeknek nyoma sem volt. Ma a hitbuzgalmi, szociális, társadalmi, nevelésügyi és missiói társulatok hatalmas gárdája küzd a krisztusi tanok győzelméért, az emberi nem javáért. S ebben a munkában buzgón dolgoznak a mi úrnőink. Kik azelőtt csak az oltáregyesületben működtek, itt az Oltáriszentségtől erőt és ösztönöztetést nyerve, ma már más egyesületek javán is fáradoznak. S ez így van helyesen. Hiszen a régi egyházban az apostolok maguk honosították meg a diakonisszák tevékenységét, hogy a vallás ügyeiben a papságnak segítsenek. Mindig is voltak az egyházban betegápolónők, apácák stb. Nagy feladatok számára tette alkalmassá Isten a női nemet. Gyengédségük, lelki finomságuk és bensőségük, a családban való szerepük Isten rendelései, hogy velük sok dologban a férfi hiányait pótolják. Mindenféle egyesületben talál helyet a női világ Istentől adott

tulajdonságainak a gyümölcsöztetésére, de leginkább az oltáregyletekben. Itt imádkoznak, itt dolgoznak, itt elmélkednek és segítenek a szegény templomok szükségletein s el nem tudók képzelni, hogy az oltáregyletek nélkül a bennük végzett női munka nélkül milyenek lennének templomaink, milyenek lennének első lelki templomaink. Legyenek azért buzgó terjesztők, mondja az igazgató, mélyítsék hitüket, és ajánlják fel munkájukat az Úr Jézusnak és vonjanak be sok lelket az oltáregyleti teendőkbé.

Kánter Károly központi oltáregyleti igazgató tudvalevőleg november 4-ikén ünnepelte névünnepét. A központi oltáregylet úrnői, a választmány és a terjesztők a Konstantin jubileumi triduum alkalmával nyertek kedves alkalmat, hogy az oltáregyesületben megjelenő prelátus előtt jó kívánataikat kifejezhették.

Memento. A Maria-Reparatrix rendnek két halottja is volt egymásután. Október 8-án hunyt el a római generális főnöknő. A rendnek egész története nevéhez fűződik. A tiszteletet, mellyel övezték csak fokozta az, hogy ő még ismerte a szentéletű alapítónőt. — November 18-án hunyt el a budapesti székházban egy *«kedves anya»*, Az Örökimádás apácája, most már Isten örök látásának boldog birtokosa lett. Nem illik azt gyászolni, aki már színről-szinre szemléli azt,

kit mi földi zárandokok csak a kenyér leplében láthatunk. *R. í. p.*

Gyászmisék. November 18-án d. e. 10 óraker egy szerre három oltáron mutatták be a szentmise áldozatot az oltáregyesület megboldogultjaiért: özv. Zichy Nándorné, Orczy Tekla báróné és Csekonics Andrea úrnőkért. Özv. Kürthy Antalné lelkéért már korábban volt engesztelő szentmise, a Konstantin-jubileum triduum alatt pedig az összes elhunyt oltáregyleti tagokért nagymise.

Kedves jubileum. Lapunk egy hangyaszorgalmú és nagy tudású írója *Timár Kálmán* 10 évvel ezelőtt írta a legelső cikket az Örökimádás számára. S azóta alig van szám, hogy nevével nem találkoznánk. Az Oltáriszentség régi nyomait — a Krisztus teste társalatókat, imaegyesületeket stb. kutatja, amivel kimondhatatlan hasznos munkát végez. Ezen nagy fáradságú buvárlata mellett olyan végtelen szerény, hogy pl. szerkesztő elődömnök még azt sem sikerült róla megtudni, vajjon pap-e vagy világi ember. A jelenlegi szerkesztőnek kijutott ez a szerencse, hogy személyesen is ismerhesse az eucharisztikus lelkű világi munkatársat, kinek finom lelkületétől talán bocsánatot is kell kérnünk, hogy nevével itt foglalkoztunk. Fogadja a jubiláló író az Örökimádás gratulációját és maradjon továbbra kedves olvasóink örömeire hangyaszorgalmú munkása.

Örgróf Pallavicini Edéné, a Budapesti Központi Oltáregyesület elnöknője meghívja

a m. t. olvasót és összes ismerőseit az Örökimádás templom javára rendezendő bazar megnyitására **december hó 4-én délután 4 órakor**, az Oltáregyesület házában (IX., Üllői-út 77. sz.).

A bazárban eladásra kerülnek: Ruhaneműek szegény gyermekek számára, ajtatosági tárgyak, játékszerek, karácsonyi ajándéktárgyak, élővirágok stb.

Belépőjegy ára a megnyitás napján, **december hó 4-én**, teával együtt 5 korona.

December hó 5-én a belépőjegy ára 1 korona.

December hó 6. és 7-én belépődíj nincsen.

A bazar nyitva lesz december 4-én délután 4 órától este fél 8 óráig. A többi napokon délután fél 3 órától este fél 8 óráig.

KIMUTATÁS

(Folytatás.)

1913. szeptember hóban befolyt tagdíjak: Szabó Mária 2 K, Szetovics Alajosné 30 f, Kováts Anna 2 K, Gergely Imre 1 K, Vertyik Józsefné 1 K, Ullmann Anna 50 f, Riegel Vilmosné 2 K, Mosor Pálné 3 K, Scholtz Róza 1 K, Vörös Teréz 1 K, Bodos Sarolta 50 f, Gergely Antal 40 f, Csempész Lajos 50 f, Váci Ferencné 2 K, Léh-i tagok 34 K, Árkosy Ilona 4 K, özv. Kósa Lászlóné 3 K, Grafugl Mária 2 K, Kadlitsék Teréz 4 K, Weber Viktória 2 K, Spätz Anna 12 K, Balonyi Ilona 4 K, N. N. 40 f, Szlobodnyi Zsuzsanna 2 K, Katona Imre 5 K, özv. Miskó Józsefné terjesztő gyűjtése: özv. Valentin Antalné 5 K, Valentin Julisjka 1 K, Valentin Antal és neje 4 K, özv. Giersch Jánosné 2 K, Határ Etel 2 K, Gábor Anna 2 K, Ott Antal és neje 4 K, Posch Jánosné 1 K, Pachmayer Rozália 1 K, Nekpisz Józsefné 2 K, Fühl Pál 10 K, Koth Lajosné 4 K, Preiszel Istvánné 4 K, Hecker Györgyné 4 K, Becker Teréz 2 K, Pelczér Gyula és neje 4 K, Poor Mária 2 K, Neumayer Erzsébet 1 K, özv. Fill Ferencné 2 K, Fill Ilona 1 K, Hugyesz Mária 2 K, Batta Ilona 2, Liebhaber József és neje 2 K, Dallia Antal és neje 4 K, Keller Jolán 1 K, Gursch Ferencné 4 K, Poszlovszky Mária 2 K, Fischer Antal és neje 5 K, Vinesi Ágota

1 K, Burgmann Gy.-né 1 K, Nagy István és neje 5 K, Vormündl Ferenc 1 K, Tóth Ilona 1 K, Gohr Franciska 1 K, Scheilling József és neje 3 K, Hanke Annus 1 K, Filipp Károlyné 1 K, Mambriny Jánosné 4 K, Putz Vincéné 1 K, Kolonics Sándorné 1 K, Bieber Ilona 1 K, Bursch Miklósné 1 K, Christián Anna 4 K, Klein Barbara 1 K, Fadlanek János és neje 2 K, Szlovák Borbála 1 K, Lieb Ágostonné 4 K, Lieb Aranka 1 K, Poór Erzsébet 2 K, Pálházy Endréné 4 K, Loidl Janka 1 K, Leitzinger Mária 1 K, Wasztl A.-né 4 K, Roszival Paula 1 K, Nagy József és neje 4 K, öz. Schreil Jánosné 4 K, Hauser Nándor és neje 2 K, Galauner Károly és neje 4 K, Házmán Kornélné 4 K, Verderber Lajosné 4 K, Huber Hermin 1 K, Flasznik Luiza 4 K, Krizsánovics Pálné 2 K, Feith Paula 4 K, Hozer Gyözőné 4 K, Künsztner Franciska 4 K, Kornereszky Józsefné 4 K, Burgmeyer János és neje 10 K, Millák Károlyné 2 K, Sinkovits Anna 1 K, Otte Albertné 4 K, Deutsch Károly és neje 3 K, Vogl Imréné 2 K, Sipos József és neje 2 K, Sipos Paula 2 K, Sipos Rozália 1 K, Schramek Istvánné 1 K, Wöber Mihály 3 K, Nagy Károlyné 2 K, Friedrich Gizella 1 K, Nekpisz János 2 K, Nekpisz Jánosné 2 K, Lovag Periem Irén 10 K, Hanke Teréz 4 K, Mészáros Mária 1 K, Leimeter Terézia 4 K, Faludy Ágostonné 4 K, Deckmann Johanna 4 K, Salve Etel 1 K, Sterl Károly és neje 4 K, összesen : 250 K. Székely Erzsébet 4 K, Vecsera Jánosné 2 K, Lendva-Vásárhelyi tagok : 50.60 K, Ketzer Anna 5 K, Reichl Róza 2 K, Bielech Emma 1 K, Metz Mária 2 K, Mágó Gizella 24 f, Szolgovits Irma 2 K, Spisák János 4 K, Tomec Pálné 60 f, Nemes Károly 1 K, Böles Etel 50 f, Pincze Lőrincné 2 K, Krispek Józsefné 2 K, Postpischl Eugénia 4 K, Németh Pálné 2 K, Vitár Julianna, Sárvár 10 K, öz. Méhes Jánosné Komárom 4 K, Blichá Ferencné, Jászó 1 K, öz. Nagy Jánosné 2 K, Budzák Julia 2 K, Markó Leopoldina 2 K, Pinkaszentkirályi O. E. tagok : 57.57 K, Rohonczy tagok : 43.44 K, Strémi tagok : 36 K, Szombathelyi tagok : 1.47 K, Dobos Istvánné 1 K, Garampökösí tagok : 8 K, Toma Károlyné 2 K, Vrbuy Vilma Magyarpécscsa 10.36 K, Hejőkereszturi tagok : 28 K, Szakáldi tagok : 21 K.

1913. októberhavi tagdíjak : Gabriel Magdolna 60 f., dr. Csere Adolfné 5 K, Kovács Sándorné 1 K, Novák Edit 1 K, Krammer Sándorné 2 K, Hajdu Ferencné 24 f., Tauber Kornélia Beregszász 2 K, Huszarik Anna 2 K, Kovács Anna 1 K, Dubó Julia 2 K, Szentpéteri Gyuláné 1 K, Szetti Mária 4 K, Juhász Amália 1 K, Thár Mátyásné 1 K, öz. Kriszta Ignácné 6 K, Weisz Rozina 2 K, Pardusz Mária 4 K, Musztyánovits Szidónia Tarújfalu 4 K, öz. Tuschek Jánosné Sümeg 1 K, öz. Blaha Gyuláné 40 f., Czuczay Józsefné 2 K, Márkis Flóris 1.20 K, Felsőszéki és szilárdi tagok 50 K, Tarkányi tagok 15 K, öz. Pálkás Mihályné 2 K, Horváth Teréz 1 K, Gergely Imréné 1 K, Kállóczy Károlyné Törökszentmiklós 6 K, Moravcsik Verona 3 K, Weszely Mária 2 K, Rehart Géza 1 K, Faragó Lajosné 4 K, Makkos Róza 2 K, Ottinger Béla 2 K, Nagy Jánosné 4 K, Piznár Ferencné 1 K, öz. Gázder Józsefné 2 K, öz. Német Jánosné 2 K, Birkás Zsófia 1 K, öz. Zubka Józsefné Selmecbánya 2 K, Pap Bálint 2 K, gróf Somssich Béláné Babócsa 4 K, öz. Stiepek Pálné terjesztőnő által : Patocska Jánosné 2 K, Werner Jánosné 2 K, öz. Szitsek Ferencné 3 K, Scheiring Eliza 2 K, Vataj Teréz 1 K, öz. Széling Ferencné 3 K, összesen 13 K. Lutz Henrietta Triest 1 K, Bignió Gyuláné 4 K, öz. báró Orczy Szerafinné 4 K, Palkovics Róza 5 K, Orva Anna 4 K, Sarvajcz Pál 40 f., Tanczos Istvánné 2 K, Marton Gáborné Nagykatá 50 f., Lichteckert Teréz 4 K, Czigler Rozina 1 K, beretei Márton Ilona 2 K, Baksa Róza 1 K, Müller

Mária 2 K, Danek Antalné 2 K, Lenz Katalin 5 K, Radoskői tagok 20 K, Mandl Pauline 1 K, Schwarz Mária 1 K, Benyovszky Gizella 1 K, Gassmayer Sarolta 1 K, Vörös Gabriella 1 K, Gross Luiza 2 K, Ferencz Ilona 24 f., Árvai Mariska 1 K, Árvai Jánosné 1 K, Sztankovics Ferencné 30 f., Kanitz Józsefné 3 K, Lábánovics Anna 3 K, Major Mária 60 f., Danka Erzsébet 50 f., özv. Köteles Lajosné 1 K, Vulánszky Kázmérené 1 K, Kövesi Teréz 1 K, Tillmann Lajosné 4 K, Kaposkeresztúri tagok 20 K, Nagyatádi tagok 12 K, Vingai tagok 8.76 K, özv. Kutschera Richárdné 6 K, Hlavaty Jánosné 2 K, Percsina Mari Patak 24 f., Mák Viktória Patak 24 f., Pásztirik Mária 2 K, Nyirábrányi gk. tagok 18 K.

(Folytatása következik.)

Szerkesztő: Dr. Tiefenthaler József.

Walser-Varga-féle

Örökimádás imakönyv

az oltáregyletek imakönyve, ötödik teljes kiadás; 30 óra

K. Sávely Dezső festőművész rajzaival megjelent és kapható

Közönséges papíron:

Vászonkötés	3 K 50 f.
Bőrkötés, vörösvágás, tokkal	5 „ — „
Bőrkötés, aranyvágás, tokkal	6 „ — „

Műnyomó papíron:

Vászonkötés, vörösvágás	4 K — f.
Bőrkötés, vörösv., tokkal	5 „ 50 „
Bőrkötés, aranyv., tokkal	6 „ 50 „
Borjúbőr-kötés, aranyvágás, párnázva, kazettával	8 „ 50 „

Japán papíron: (az egész könyv egy ujjnyinál alig vastagabb)

Vászonkötés, vörösvágás	4 K 50 f.
Bőrkötés, vörösvágás, tokkal	6 „ — „
Bőrkötés, aranyvágás, tokkal	7 „ — „
Borjúbőr, párnázva, kazettával	9 „ — „
Borjúbőr, hordozható tokkal	18 „ — „

Walser-Varga-féle

Örökimádás imakönyv

öregbetűs hatodik teljes kiadás.

A betűk nagyok, de a könyv alakja alig valamivel nagyobb a kisebb alakú kiadásánál: K. Sávely Dezső festőművész rajzaival.

Jó papíron:

Vászonkötés	4 K 60 fill.
Bőrkötés, vörösvágás tokkal	6 „ 50 „
Bőrkötés, aranyvágás, tokkal	7 „ 50 „

Japán papíron:

Vászonkötés, bindre fűzve	5 K 20 fill.
Bőrkötés, bindre f., vörösvágás tokkal	7 „ 50 „
Bőrkötés, bindre f., aranyv., tokkal	8 „ 50 „
Borjúbőr, bindre f., aranyv. párnázva kazettával	11 „ — „

Liguori sz. Alfonz

Üdvösség Útja (elmékedések).

Az első kiadás elfogyott; új kiadás készülöben.

Ezen könyvek megrendelhetők:

VARGA MIHÁLY esperes-plébánosnál

Kiskunmajsán (Pest vm.)

a pénz előleges beküldése mellett, vagy utánvétell

A kereskedésben 20%-kal drágább lesz.

REMÉNYSÉGÜNK 1906, 1907, 1908, 1909-ik évfolyamai 1 K 40 fill.-jével még kaphatók egyenként